

FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK FÖLDRAJZ

9. évfolyam

I. A Föld kozmikus környezete

Csillagászati ismeretek

- A geocentrikus világgép és a heliocentrikus világgép összevetése, a bolygók mozgásának törvényszerűségei.
- A Világegyetem: a Naprendszer tagjai, felépítésének törvényszerűségei.
- A kőzetbolygók (Föld-típusú bolygók) és a gázóriások (Jupiter-típusú bolygók) jellemzőinek összehasonlításai, a kisbolygók, üstökösök, meteorok, meteoritok jellemzői.
- A Nap mint csillag felépítése, tevékenységének földi hatásai példák alapján.
- Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében Az űrkutatás legfontosabb mérőföldkövei és korszerű eszközei, legújabb eredményei.
- A Föld mint égitest: a tengely körüli forgás és Nap körüli keringés következményei és ezek hatása az ember életére.
- Periodikusan ismétlődő jelenségek – időszámítás, a helyi idő, a zónaidő gyakorlat jelentősége, egyszerű számítások elvégzése.
- A Hold Jellemzői, földi hatásai, a holdfázisok és a fogyatkozások kialakulásának magyarázata.

II. A Föld mint kőzetbolygó szerkezete és folyamatai

A kőzetbolygó gömbhéjainak szerkezete, ásványtani összetétele

- A belső gömbhéjak fizikai és kémiai; jellemzői, a tulajdonságok változásában megfigyelhető törvényszerűségek megfogalmazása.

A kőzetlemezek és mozgásaik következményei

- A kontinentális és az óceáni kőzetlemezek felépítésének és legfontosabb tulajdonságainak összehasonlítása.

- A kőzetlemez-szegélyek típusai - közeledő, távolodó és elcsúszó lemezszegélyek jellemző folyamatainak és következményeinek leírása különböző konkrét példák alapján.
- A földrengésveszélyes térségek elhelyezkedésének törvényszerűségei.
- A felszín alatti és a felszíni magmatizmus jellemzőinek bemutatása.
- A vulkánosság típusai, összefüggésük a kőzetlemez-szegélytípusokkal, magyarázó ábrák elemzése.

Ásványkincsek

- A legfontosabb kőzetalkotó ásványok felismerése, elkülönítése.
- A kőzetek csoportosítása. Az egyes kőzetcsoportokhoz tartozó leggyakoribb kőzettípusok jellemzése.
- Magmás ércképződés
- Fosszilis energiahordozók – a kőszén és a szénhidrogének keletkezésének folyamata, gazdasági jelentőségük változása.

A talaj

- A talajképződés folyamatának összefüggései.
- A talaj szintjeinek jellemzői.
- Az elterjedtebb zonális és azonális talajok jellemzése.
- A talajpusztulás mérséklésének lehetőségei.

III. A légkör földrajza

A légkör anyagai és szerkezete

- A légkört felépítő anyagok csoportosítása
- A légkör tartományainak jellemzése, jellemzőik összehasonlítása, szerepük értékelése a földi élet szempontjából.
- A levegő felmelegedése: a levegő felmelegedésének folyamata és törvényszerűségei. A felmelegedést meghatározó tényezők. A felmelegedést módosító tényezők

A felhő- és csapadékképződés

- A felhő- és csapadékképződés feltételei és összefüggései.
- A talaj menti és a hulló csapadék típusainak jellemzése.
- A levegő mozgása: a légnyomás változásában szerepet játszó tényezők megnevezése. A légnyomás és a szél kialakulásának összefüggései.
- A nagy földi légkörzés rendszerének bemutatása. Az egyes szélrendszerek jellemzése. A jellegzetes helyi szelek
- A ciklon és az anticiklon összehasonlítása, az időjárás alakításában betöltött szerepük igazolása.

Időjárás, időjárási frontok

- A hideg és a meleg front összehasonlítása példák a mindennapi életet befolyásoló szerepükre.

A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége

- A pusztító és építő tevékenység által létrehozott jellemző formák felismerése.
- A szél és a csapadék felszínformáló tevékenységének gazdasági következményei.

A légszennyezés következményei

- A legnagyobb légszennyező források megnevezése.
- A szennyeződés élettani, gazdasági stb. következményeinek bemutatása példák alapján.

IV. A vízburok földrajza

A vízburok tagolódása

- A vízburok tagolódása
- A tengerek típusai, jellemzőik bemutatása példák alapján.
- A tengervíz sajátos jellemzői

A tengervíz mozgásai

- A hullámváz kialakulása és jellemzői, kapcsolata a parttípusokkal

- A tengeráramlást kialakító tényezők bemutatása.
- A tengeráramlás éghajlatmódosító szerepének bemutatása példák alapján.
- Hideg és meleg tengeráramlások példái
- A tengerjárást kialakító tényezők
- A jelenség kapcsolata a torkolattípusokkal.

A felszín alatti vizek

- A felszín alatti vizek típusai
- Gazdasági jelentőségük
- Veszélyeztetettségük okainak és következményeinek feltárása

Felszíni vizek

- Folyók - a vízgyűjtő terület, a vízállás, a vízjárás és a vízhozam összefüggései
- Tavak - a tómedencék kialakulásának típusai példák alapján. A tavak pusztulásához vezető folyamatok, pusztulási fokozatai

A víz és a jég felszínformáló munkája

- Az épülő és a pusztuló tengerpartok jellemzése.
- A folyóvíz felszínformáló tevékenységének, az építő és pusztító munka következményeinek bemutatása.
- A belföldi és a magashegységi jég felszínformáló munkája
- A jellemző felszínformák felismerése rajzok, képek alapján

A karsztosodás

- A karsztosodás folyamatának bemutatása.
- A felszíni és felszín alatti karsztformák jellemzése.
- A jellemző felszínformák felismerése képeken

A vízburok mint gazdasági erőforrás

- Ár- és belvízvédelem szerepének bemutatása hazai példákon.
- A gazdaság vízigényei
- A vízenergia hasznosításának lehetőségei és korlátai.

- A vízi szállítás jellemzői, a víz mint idegenforgalmi vonzerő

V. A földrajzi övezetesség

A szoláris és a valódi éghajlati övezetesség

- Az övezetességet kialakító és módosító tényezők szerepe

A forró, a mérsékelt és a hideg földrajzi övezet jellemzése

- Az övezetek tagolódásának törvényszerűségei.
- Az éghajlati jellemzők változásában megfigyelhető törvényszerűségek feltárása
- Az övezeteket veszélyeztető környezeti problémák és következményeik bemutatása.

A függőleges övezetesség

- A kialakulás összefüggéseinek, törvényszerűségeinek bizonyítása

VI. Társadalmi folyamatok a 21. század elején

- A fiatal és az előregedő társadalmak jellemzőinek összevetése, következtés a társadalmi folyamatokra, problémákra
- A népesség térbeli eloszlását befolyásoló tényezők
- A népesség gazdasági aktivitás szerinti jellemzői (keresők, eltartottak).

A népesség összetétele

- Az emberfajták (nagyasszok) területi elhelyezkedésének bemutatása.
- A világ nyelvi, kulturális és vallási sokszínűségének jellemzése.

Településtípusok – urbanizáció

- A települések csoportosítása különböző szempontok alapján, példák megnevezése
- A városodás és városiasodás fogalma
- Az agglomerációk kialakulásának bemutatása.

A világgazdaság a 21. század elején

- A gazdasági fejlettség összehasonlítására alkalmas mutatók értelmezése.

- A gazdasági fejlettség területi különbségeinek példái: a centrum- és periféria térségek jellemzői, kapcsolatrendszerük sajátos vonásai.
- A gazdasági szerkezet fogalma, a gazdasági szerkezet és társadalmi-gazdasági fejlettség összefüggéseinek bemutatása országpéldák alapján.
- A globalizáció értelmezése, feltételei, jellemzése.
- A transznacionális vállalatok (TNC) működésének jellemzése, a termelés-szervezés sajátosságainak bemutatása vállalatpéldákon.
- A globalizáció és a TNC-k kapcsolatának felismerése.

Európa regionális földrajza

- Az Európai Unió közös gazdaságpolitikája
- Nyugat-és Dél- Európa államai
- Észak-Európa államai
- Kelet-Közép-Európa gazdaságának átalakulása
- Oroszország

Hazánk földrajza

- Helyünk a Kárpát-medencében és Európában
- A társadalmi-gazdasági fejlődés jellemzői
- A természeti és társadalmi erőforrások jellemzése
- A gazdasági rendszerváltás következményeinek bemutatása
- A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
- Az egyes régiók jellemző erőforrásainak megismerése, földrajzi adottságainak értékelése és összehasonlítása.
- A társadalmi-gazdasági fejlődés és fejlettség területi különbségeinek bemutatása.
- Védelem alatt álló természeti és kulturális értékeink, a nemzeti parkok és a világörökségi helyszínek védett értékeinek rendszerezése, idegenforgalmi szerepük feltárása.
- A legfontosabb idegenforgalmi célpontok bemutatása.

Távoli országok földrajza

- Az arab országok jellemzése
- Egyiptom

- Fekete-Afrika
- Az Amerikai Egyesült Államok
- Japán
- Kína
- India

EGYSÉGES TANTÁRGYI KÖVETELMÉNYEK

Felszerelés: tankönyv, füzet, munkafüzet, atlasz

A tanulmányi munka értékelése: órai munka +/- rendszerben, feleltetés szóban/írásban aznapi anyag és ismétlő kérdés az aktuális témakörből, az órai vázlatok ellenőrzésére is sor kerül.

Röpdolgozat néhány óra anyagából, témazáró dolgozat az összefoglalások után történik

Osztályzatok: 40%-tól elégséges, 55%-tól közepes, 70%-tól jó, 85%-tól jeles

Témazáró dolgozatról való hiányzás esetén pótolni osztályonként megbeszélte időpontban lehet.

A témazáró dolgozat megírása kötelező az év végi jegy kialakításához.

A félévi és év végi záraskor a témazárók súlyozottan számítanak.

Az év végi osztályzás a teljes tanév munkája alapján történik.